

การศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1

A Study and Evaluate Teachers Performance in Schools under Sukhothai

Primary Educational Service Area Office 1

วรรณยา สิงห์ทอง^{1*} อาจารย์ ดร.นงลักษณ์ ไฉนลาด²

Wunya Singthong^{1*} Dr. Nongluck Jaichalad²

^{1*}นักศึกษา คณะครุศาสตร์ สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก

Corresponding author. E-mail address: yar2524@gmail.com

²อาจารย์ คณะครุศาสตร์ สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาสภาพสมรรถนะครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 2) เพื่อหาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ประจําสาขายาน 6 สมรรถนะดังนี้ 2.1) สมรรถนะการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ 2.2) สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน 2.3) สมรรถนะการบริหารจัดการชั้นเรียน 2.4) สมรรถนะการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน 2.5) สมรรถนะภาวะผู้นำครู 2.6) สมรรถนะการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชน เพื่อการจัดการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 27 คน ครู จำนวน 283 คน รวมทั้งสิ้น 310 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้ดำเนินการให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา มีค่าอยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต () และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

ผลการวิจัยพบว่า

1) สภาพสมรรถนะครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือสมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน (= 4.22) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ สมรรถนะการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน (= 3.76)

2) แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 โดยนำข้อมูลสภาพสมรรถนะครูข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในรายด้านทุกสมรรถนะ นำมาหาแนวทางการพัฒนาประจําสาขายาน 6 สมรรถนะ ดังนี้

2.1) สมรรถนะการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารต้องจัดให้มีการฝึกอบรมครู เพื่อทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลผู้เรียน

2.2) สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน ครูต้องปลูกฝังให้ผู้เรียนตระหนักถึงคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทยโดยการ จัดทัศนศึกษาด้านศิลปวัฒนธรรม

2.3) สมรรถนะการบริหารจัดการชั้นเรียน จัดการฝึกอบรมให้ครูมีความรู้ในการนำข้อมูลของผู้เรียนมา วิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อหาจุดเด่นจุดด้อยของผู้เรียน

2.4) สมรรถนะการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ต้องพัฒนาทักษะครู ในการใช้เครื่องมือทางสถิติ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล หาแนวทางแก้ไขปัญหาและการสรุปผลการวิจัย

2.5) สมรรถนะภาวะผู้นำครู ครูต้องรู้จักใช้เทคนิค และนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

2.6) สมรรถนะการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ โดยครูจัดโครงการ ครูพบผู้ปกครอง เชิญวิทยากรท้องถิ่นมาถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาในท้องถิ่นโดยให้สอดคล้องกับหลักสูตรของสถานศึกษา

คำสำคัญ : การพัฒนา และสมรรถนะครู

Abstract

The purposes of this research were to study 1) the conditions of the teachers' competencies in Sukhothai Primary Educational Service Area Office 1. 2) the guidance to develop the teacher competency in Sukhothai Primary Educational Service Area Office 1 with 6 competencies 2.1) course and learning management competency 2.2) student competency development 2.3) class room management competency 2.4) analysis synthesis and research competency for student development 2.5) teacher leadership competency 2.6) neighborhoods relationship for learning administration competency. The study samples were 27 school administrators and 283 teachers with the total 310 persons. The instrument used for data collection was a 5-rating scale questionnaire and the IOC (Index of Item Objective of Congruence) value of this study was 0.60-1.00. The statistical data analysis were mean () and standard deviation (S.D).

The findings of this research were;

1) The teacher competency in Sukhothai Primary Educational Service Area Office 1 in overview was high. Considering in finding, there was highest mean in student competency development (= 4.22) and the lowest mean in analysis synthesis and research competency for student development (= 3.76).

2) The guidance to develop the teachers' competencies in Sukhothai Primary Educational Service Area Office 1 by considering the lowest mean each competency was

2.1) course and learning management competency, the administrator has to provide the training courses for teachers for better understanding to measure and evaluate the students.

2.2) student competency development, the teachers have to create awareness for Thai culture by cultural excursions.

2.3) class room management competency, the administrator has to provide the training courses for teachers how to analysis and synthesis the data and come up with the result of pros and cons for each student.

2.4) analysis synthesis and research competency for student development, the teachers have to develop the competency using statistical tool for data analysis to get problem solving and conclusion.

2.5) teacher leadership competency, the teachers have to adopt new technique and innovation for teaching.

2.6) neighborhoods relationship for learning administration competency, the teachers have to set up the project "Teachers meet Parents" and invite local lecturer to educate their students.

Keyword: Development and Teacher Competency

บทนำ

ในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา ทุกประเทศทั่วโลกได้ริเริ่มและดำเนินการปรับและพัฒนาระบบการจัดการศึกษาใหม่ ที่เรียกว่าการปฏิรูปการศึกษา (Educational Reformation) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพมาตรฐาน สามารถผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society) ครูเป็นบุคคลสำคัญ ในกระบวนการปฏิรูปการศึกษา เพราะว่าครูเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และเนื่องจากสภาพสังคมมีการเปลี่ยนแปลง จึงมีความจำเป็นที่ต้องมีการพัฒนาครูให้มีสมรรถนะที่สูงขึ้น เพราะครูต้องพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเผชิญ สถานการณ์ต่างๆ ได้ทั้งในปัจจุบันและอนาคต ดังนั้นการศึกษาและการพัฒนาครูเพื่อเพิ่มสมรรถนะทางวิชาชีพให้เกิดขึ้นจึง มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะสร้างครูให้มีศักยภาพทางสมรรถนะที่สูงก้าวสู่ความเป็น “ครูมืออาชีพ (Professional Teacher)” ต่อไป (สุรศักดิ์ ปาเฮ, 2553 น. 1)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 52 กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการส่งเสริมให้มี กระบวนการผลิตการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง (ลำ จวน สุตคัม, 2549 : 1) ครูเป็นบุคคลสำคัญที่จะช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษาของชาติให้สูงขึ้น ครูผู้สอนนอกจากจะมีความ รู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาต่างๆ อย่างลึกซึ้งแล้วยังมีความจำเป็นที่ต้องมีทักษะการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบด้วย อันจะทำให้ คุณภาพการศึกษาโดยรวมของประเทศสูงขึ้น ดังนั้น ครูจึงควรจะต้องมีความรู้ความเข้าใจและสามารถที่จะนำทักษะต่าง ๆ ที่สำคัญ และจำเป็นเหล่านี้ไปใช้ ในการปฏิบัติงานของตนเองเพื่อให้ได้ชื่อว่าเป็นครูมืออาชีพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน, 2553 น. 79)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่ต้องพัฒนาจำนวนมาก ประเด็นปัญหาการบริหารงานบุคคล ที่พบ คือ ปัญหาการขาดแคลนครูในสถานศึกษาปัญหาครูสอนไม่ตรงตามคุณวุฒิการ ศึกษาที่จบมาทำให้มีข้อขัดข้องในการจัดการเรียนการสอนเป็นสาเหตุที่เชื่อมโยงไปสู่ทักษะในการจัดการเรียนรู้ของครูและ คุณภาพของนักเรียนซึ่ง พิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจากคะแนนการทดสอบระดับชาติ (O-NET) ที่มีค่า เฉลี่ยอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำและพบว่า ผลการเรียนรู้การอ่านออก เขียนได้ ของนักเรียนยังอยู่ในระดับไม่ดี ขึ้นไปกว่าเดิมเพราะ มีการพัฒนาที่ไม่ตรงจุด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554 น. 1-3) และจากการตรวจสอบและคัดกรอง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อเร่งรัดคุณภาพนักเรียน ให้อ่านออก เขียนได้ พบว่า มีนักเรียน อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 516 คน คิดเป็นร้อยละ 20.58 ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 342 คน คิดเป็นร้อยละ 14.90 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1, 2557 น.27) ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการ ศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2558 – 2560 กล่าวถึง ปัญหาด้านบุคลากร ดังนี้ บุคลากรบางส่วนขาดการพัฒนาศักยภาพและทักษะ ประสพการณ์ การปฏิบัติงานไม่ตรงกับความรู้ความสามารถของตนเอง และขาดการประสานงานในการทำงาน (สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ,2557 น.55 – 56)

ซึ่งในประเทศไทยได้มีการนำเรื่องสมรรถนะมาใช้ในการพัฒนาบุคลากรและการประเมินผลการปฏิบัติงานของ บุคลากรภาครัฐนับว่ามีจำนวนมาก และการศึกษาแนวคิดเรื่องสมรรถนะเป็นเรื่องที่กำลังได้รับความสนใจจากคนหลายระดับ ในองค์กร เพราะเป็นแนวคิดใหม่ที่จะเข้ามามีบทบาทต่อการบริหารทรัพยากรบุคคลให้มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพมาตรฐาน สมรรถนะเป็นแนวคิดทางจิตวิทยาที่เห็นว่า องค์ประกอบสำคัญที่ทำให้บุคคลประสบความสำเร็จในการทำงานนั้นไม่ได้ขึ้น อยู่กับระดับสติปัญญาของบุคคลเท่านั้นแต่จะเกี่ยวข้องกับคุณลักษณะอื่นๆ ของบุคคลด้วย แนวคิดเรื่องสมรรถนะจึงมีความ สำคัญอย่างยิ่งในการบริหารงานบุคคล สอดคล้องกับ โอเซลิกซีลิก และ เฟอร์แมน (Ozcelik and Ferman,2006 : 72) ได้ ศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะที่เป็นส่วนหนึ่งในการจัดการพัฒนาทรัพยากรบุคคล พบว่า ความสำคัญในการทำงานในบทความนี้ เป็นการตรวจสอบจุดหมายของสมรรถนะที่มีส่วนในการจัดการพัฒนาทรัพยากรบุคคลในองค์กร ที่เน้นการนำสมรรถนะใช้ ในการพัฒนาทรัพยากรบุคคล ทักษะ อุปนิสัยในการทำงาน และสอดคล้องกับ ไรท์ (Wright,2001 : 20) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสมรรถนะ ความสามารถของทรัพยากรมนุษย์ พบว่า สมรรถนะเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และเป็นตัวชี้

ทิศทางและตัววัดความเจริญเติบโตตัวบุคคลซึ่งเป็นทุนมนุษย์

จากความเป็นมาและปัญหาดังกล่าวข้างต้น ประกอบกับการสังเคราะห์งานวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพสมรรถนะครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 (วรรณฯ สิงห์ทอง และ นางลักษณ ใจฉลาด. 2559 ,น.181-182) พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สมรรถนะด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนและพบประเด็นย่อยต่างๆ ดังนี้ ประเด็นที่ 1 ครูสามารถนำผลการประเมินการจัดการเรียนรู้ไปปรับปรุงในการพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ประเด็นที่ 2 ครูสามารถปลูกฝังให้ผู้เรียนตระหนักถึงคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทยโดยการจัดทัศนศึกษาด้านศิลปวัฒนธรรม ประเด็นที่ 3 ครูสามารถนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนได้ถูกต้องสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ประเด็นที่ 4 ครูสามารถเขียนวิธีการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนได้อย่างถูกต้อง ประเด็นที่ 5 ครูสามารถใช้หลักการและเหตุผลในการตัดสินใจในการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นอยู่เสมอ ประเด็นที่ 6 ครูสามารถสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างครู ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรในการพัฒนาการยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ซึ่งจากการค้นพบตามประเด็นปัญหาจากการสังเคราะห์งานวิจัยดังกล่าวมาข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจในการศึกษาแนวทางพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 จึงนำผลที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัยเฉพาะผลการวิจัยในภาพรวมด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด และรายด้านข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในรายด้านทุกสมรรถนะมาหาแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัยเขต 1 เพื่อนำข้อมูลไปดำเนินการหาแนวทางพัฒนาบุคลากรในองค์กรให้สามารถพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาสภาพสมรรถนะครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1
- 2) เพื่อหาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย

เขต 1

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ โดยมีขอบเขตการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

ศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตด้านเนื้อหา คือ ศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ซึ่งจะดำเนินการศึกษาสมรรถนะประจำสายงาน 6 สมรรถนะ ได้แก่ 1) สมรรถนะการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ 2) สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน 3) สมรรถนะการบริหารจัดการชั้นเรียน 4) สมรรถนะการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน 5) สมรรถนะภาวะผู้นำครู 6) สมรรถนะการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ (สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, หน้า 31-38) โดยเป็นประเด็นปัญหาที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพสมรรถนะครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 (วรรณฯ สิงห์ทอง และ นางลักษณ ใจฉลาด. 2559 ,น.181-182) โดยผู้วิจัยนำเฉพาะประเด็นปัญหาใน ภาพรวมด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด และรายด้านข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในรายด้านทุกสมรรถนะขอบเขตด้านกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และมีความเชี่ยวชาญทางด้านการบริหารการศึกษา บริหารสถานศึกษา และการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งประสบการณ์การทำงานไม่ต่ำกว่า 10 ปี หรือระดับการศึกษาไม่ต่ำกว่า

ปริญญโท จำนวน 9 คน ซึ่งได้มาโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา คือ แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ซึ่งแนวทางในการสร้างกรอบแนวคิด คือ ประเด็นปัญหาที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพสมรรถนะครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 (วรรณฯ สิงห์ทอง และ นงลักษณ์ ใจฉลาด, น.181-182)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถทางด้านการบริหารการศึกษา การบริหารสถานศึกษา และพัฒนาสมรรถนะทรัพยากรทางการศึกษา จำนวน 9 คน ซึ่งได้มาโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิไว้ดังนี้

- 1) มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาหรือการบริหารการศึกษาไม่น้อยกว่า 10 ปี
- 2) สำเร็จการศึกษาปริญญาโททางการบริหารการศึกษาขึ้นไป หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง
- 3) มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ความสามารถในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) ที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1

1) ผู้วิจัยได้นำประเด็นที่ได้จากการการสังเคราะห์งานวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพสมรรถนะครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 วรรณฯ สิงห์ทอง และ นงลักษณ์ ใจฉลาด (2559 ,น.181-182) โดยการเลือกเฉพาะประเด็นในภาพรวมด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดและข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในรายด้านทุกสมรรถนะ มาสร้างประเด็นในการสัมภาษณ์

2) นำประเด็นที่ได้จากผลการวิจัยในข้อที่ 1 มาสร้างกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษา และให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องของการใช้ภาษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยโดยมีวิธีการ ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์

2. ผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย โดยการสัมภาษณ์ตามวันเวลาสถานที่นัดหมาย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ตามประเด็น ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปข้อมูลเชิงพรรณนา

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาแนวทางพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 พบว่า

ประเด็นที่ 1 การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน มีแนวทางดังนี้ สํารวจปัญหาและความต้องการพัฒนาด้านการวิจัยในการพัฒนาผู้เรียน ดำเนินการจัดอบรมให้ความรู้แก่ครูเกี่ยวกับทำวิจัยในชั้นเรียนในรูปแบบที่เหมาะสม เมื่อได้รับการพัฒนาแล้วมีการติดตามและประเมินผล เพื่อทราบผลการพัฒนา และนำไปสู่การขยายผลในโรงเรียน นำผลการประเมินมาวางแผนเพื่อแก้ไขปัญหาหรือต่อยอดการพัฒนาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ประเด็นที่ 2 ครูสามารถนำผลการประเมินการจัดการเรียนรู้ไปปรับปรุงในการพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ มีแนวทางดังนี้ สํารวจความต้องการพัฒนาของครู ศึกษาหลักสูตรอย่างถ่องแท้ จัดหาวิทยากร สร้างเครื่องมือและนวัตกรรม จัดอบรมตรงตามหลักสูตรโดยมีหลายฝ่ายร่วมกัน เช่น นักวิชาการ นักบริหารหลักสูตร ครู อาจารย์ ศึกษาพิเศษ นักบริหารบุคคล มาร่วมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตร หลังจากอบรมแล้วมีการติดตามและประเมินผล วัดผลความรู้ ตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน นำผลการติดตามและการประเมินมาวิเคราะห์ หากมีปัญหาจึงมีการแก้ไขและพัฒนาต่อไป

ประเด็นที่ 3 ครูสามารถปลูกฝังให้ผู้เรียนตระหนักถึงคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทยโดยการจัดทัศนศึกษาด้านศิลปวัฒนธรรม มีแนวทางดังนี้ ครูชี้แจงและวางแผนการจัดกิจกรรมให้นักเรียนทราบถึงคุณค่าของวัฒนธรรมอันดีงามของคนไทย ความเป็นมา การทวงแหน และการดำรงไว้ให้อยู่ต่อไป ครูนำนักเรียนไปทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่ในเมืองไทย จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และเชิญวิทยากรท้องถิ่นมาให้ความรู้ ประเมินจากผลงานผู้เรียนที่ไปทัศนศึกษา การสังเกตและจากการแสดงความคิดเห็น นำผลการประเมินมาวิเคราะห์ และนำไปปรับปรุง

ประเด็นที่ 4 ครูสามารถนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนได้ถูกต้องสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน มีแนวทางดังนี้ ให้ครูศึกษาเอกสารในชั้นเรียนและข้อมูลของผู้เรียนอย่างละเอียด จัดอบรมให้ความรู้ในการนำข้อมูลของผู้เรียนมาวิเคราะห์ สังเคราะห์เพื่อหาจุดเด่นจุดด้อยของผู้เรียนแต่ละคน ติดตามตรวจสอบกระบวนการทำงานและผลการพัฒนาผู้เรียน หากครูยังไม่สามารถจัดการชั้นเรียนได้ต้องให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงและพัฒนาต่อไป

ประเด็นที่ 5 ครูสามารถเขียนวิธีการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนได้อย่างถูกต้อง มีแนวทางดังนี้ ครูทำความเข้าใจในการแยกประเด็นปัญหาอย่างเป็นระบบ ส่งเสริม สนับสนุนความรู้ความเข้าใจกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียน อบรม สร้างความรู้ความเข้าใจ ในกระบวนการทำวิจัยโดยเชิญวิทยากรที่มีความรู้ด้านวิจัยมาให้ความรู้ในด้านการวิเคราะห์ผู้เรียน เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาและการสรุปผลการวิจัยอย่างเป็นระบบ นำผลการวิจัยมาตรวจสอบความถูกต้อง และประเมินขั้นตอนการทำวิจัย สรุปสภาพปัญหาการวิจัย ในระดับโรงเรียน ห้องเรียน และรายบุคคล นำปัญหาที่พบมาแก้ไข

ประเด็นที่ 6 ครูสามารถใช้หลักการและเหตุผลในการตัดสินใจปฏิบัติงานให้ดีขึ้นอยู่เสมอ มีแนวทางดังนี้ สํารวจ และหาข้อมูลจากการพูดคุย การแลกเปลี่ยนความคิด การศึกษาหลักสูตร การปฏิบัติงาน การใช้สื่อ ให้ครูสอนตามความถนัดของตนเอง โดยมีเป้าหมายที่ชัดเจน การวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อย การใช้เทคนิควิธีการสอนและนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้

ในการจัดการเรียนการสอนอย่างเต็มศักยภาพ ประเมินผลการเรียนของผู้เรียน วิเคราะห์ปัญหาโดยใช้เหตุผลเพื่อปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

ประเด็นที่ 7 ครูสามารถสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างครู ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรในการพัฒนาการเรียนระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน มีแนวทางดังนี้ จัดโครงการครูพบผู้ปกครองโดยมีวัตถุประสงค์และแนวทางการปฏิบัติในการสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์และร่วมมือ ซึ่งแจ้งรายละเอียดนโยบายของโรงเรียน ประสานงานกับผู้ปกครองและชุมชน เชิญวิทยากรท้องถิ่นมาถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาในท้องถิ่นโดยให้สอดคล้องกับหลักสูตรของสถานศึกษา ผลสัมฤทธิ์และความต้องการของผู้เรียน การให้ความร่วมมือของผู้ปกครองและชุมชน นำปัญหาที่พบไปปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น สรุปและอภิปรายผล

จากผลการสัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ผู้วิจัยได้นำประเด็นแนวทางการพัฒนามาอภิปรายผล ดังนี้

ประเด็นที่ 1 สมรรถนะด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน มีแนวทางดังนี้ สํารวจปัญหาและความต้องการพัฒนาด้านการวิจัยในการพัฒนาผู้เรียน ดำเนินการจัดอบรมให้ความรู้แก่ครูเกี่ยวกับทำวิจัยในชั้นเรียนในรูปแบบที่เหมาะสม เมื่อได้รับการพัฒนาแล้วมีการติดตามและประเมินผล เพื่อทราบผลการพัฒนา และนำไปสู่การขยายผลในโรงเรียน นำผลการประเมินมาวางแผนเพื่อแก้ไขปัญหาหรือต่อยอดการพัฒนา ให้สมบรูณ์ยิ่งขึ้น อาจเนื่องมาจากครูขาดความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน การให้ความช่วยเหลือจากหน่วยงานต้นสังกัดยังไม่เพียงพอ และยังรับผิดชอบภาระงานนอกเหนือจากการสอนอีกด้วย สอดคล้องกับ อภิชาติ เอี่ยมสะอาด (2550 : 69 - 70) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพปัญหา และแนวทางการพัฒนางานวิจัยในชั้นเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต1 พบว่า แนวทางการพัฒนาการทำวิจัยในชั้นเรียน ควรมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการการทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างเข้ม จนสามารถทำงานวิจัยได้ สนับสนุนงบประมาณและเวลาในการทำวิจัยมีผู้เชี่ยวชาญหรือที่ปรึกษาในการทำวิจัย จัดอบรมโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลเพื่อใช้ในการแก้ปัญหานักเรียน มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม จากหน่วยงานต้นสังกัด และ รัชนี มาโนส (2550 : 99 - 100) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความต้องการทำวิจัยในชั้นเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 พบว่า การพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัย ได้แก่ ควรจัดหาผู้เชี่ยวชาญหรือวิทยากรที่มีความรู้ในการทำวิจัยในชั้นเรียนมาช่วยพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง ควรพัฒนาเสริมสร้างความรู้ให้มีรูปแบบที่หลากหลายแก่บุคลากร ควรมีการประเมินผลด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนของบุคลากรทุกระดับ

ประเด็นที่ 2 สมรรถนะด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูสามารถนำผลการประเมินการจัดการเรียนรู้ไปปรับปรุงในการพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ มีแนวทางดังนี้ สํารวจความต้องการพัฒนาของครู ศึกษาหลักสูตรอย่างถ่องแท้ จัดหาวิทยากร สร้างเครื่องมือและนวัตกรรม จัดอบรมตรงตามหลักสูตรโดยมีหลายฝ่ายร่วมกัน เช่น นักวิชาการ นักบริหารหลักสูตร ครู อาจารย์ ศึกษาพิเศษ นักบริหารบุคคล มาร่วมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตร หลังจากอบรมแล้วมีการติดตามและประเมินผล วัดผลความรู้ ตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน นำผลการติดตามและการประเมินมาวิเคราะห์ หากมีปัญหาจึงมีการแก้ไขและพัฒนาต่อไปอาจเนื่องมาจากครูมีการประเมินผู้เรียนยังไม่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของผู้เรียนมากนักจึงทำให้ได้ข้อมูลที่คลาดเคลื่อนได้จึงไม่สามารถนำข้อมูลที่ได้ปรับปรุงและพัฒนาผู้เรียนตามเป้าหมายได้ สอดคล้องกับ จตุพล หาญดี (2555 : 87 - 88) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาบุคลากรด้านการประเมินผลผู้เรียน โรงเรียนท่าลาด อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ผลการพัฒนาบุคลากรด้านการประเมินผลผู้เรียนใช้กลยุทธ์การพัฒนาได้แก่ 1) การอบรมเชิงปฏิบัติการ ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลผู้เรียน สามารถสร้างเครื่องมือที่หลากหลาย ทั้งในเรื่องของการสร้างเครื่องมือการวัดผลและประเมินผล ขั้นตอนการวัดผลและประเมินผล และวิธีการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง 2) กลยุทธ์การนิเทศการปฏิบัติการ โดยมีการประสานความร่วมมือกับคณะนิเทศ ในการวางแผนการนิเทศ โดยให้คำแนะนำ ส่งเสริมและช่วยเหลือในกิจกรรมการวัดและประเมินผล ทำให้บุคลากรในโรงเรียนสามารถดำเนินการวัดผลและประเมินผลได้ มีการนำเครื่องมือในการวัดผลและ

ประเมินผลผู้เรียนมาใช้อย่างหลากหลาย และเหมาะสม เกิดความตระหนักและให้ความสำคัญในการดำเนินการพัฒนาผู้เรียน
กล้าตัดสินใจเลือกใช้เครื่องมือในการวัดผลและประเมินผลผู้เรียนได้ตรงตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

ประเด็นที่ 3 สมรรถนะด้านการพัฒนาผู้เรียน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือครูสามารถปลูกฝังให้ผู้เรียนตระหนักถึงคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทยโดยการจัดทัศนศึกษาด้านศิลปวัฒนธรรม มีแนวทางดังนี้ ครูชี้แจงและวางแผนการจัดกิจกรรมให้นักเรียนทราบถึงคุณค่าของวัฒนธรรมอันดีงามของคนไทย ความเป็นมา การทวงแหวน และการดำรงไว้ให้อยู่ต่อไป ครูนำนักเรียนไปทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่ในเมืองไทย จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และเชิญวิทยากรท้องถิ่นมาให้ความรู้ ประเมินจากผลงานผู้เรียนที่ไปทัศนศึกษา การสังเกตและจากการแสดงความคิดเห็น นำผลการประเมินมาวิเคราะห์ และนำไปปรับปรุง อาจเนื่องมาจากการเรียนจากหนังสือและการฟังครูพูดอาจไม่น่าสนใจและไม่สามารถเรียนรู้ได้เท่ากับประสบการณ์จริง สอดคล้องกับ สนธยา พรหมกิ่งแก้ว (2557 : 85 - 87) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การใช้การศึกษานอกสถานที่เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้และเจตคติที่ดีต่อศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง พบว่า 1) การใช้การศึกษานอกสถานที่เป็นกระบวนการเรียนรู้ ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกฝนทักษะการเรียนรู้แบบประสบการณ์ นักเรียนรู้จักแสวงหาความรู้จากปราชญ์ชาวบ้านโดยการซักถาม ในเรื่องที่สนใจทั้งกิจกรรมศิลปะและประเพณีท้องถิ่น ส่งผลให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ คือ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ช่างสงสัย อยากรู้อยากเห็น สนใจติดตามความเปลี่ยนแปลง ศึกษาค้นคว้าสิ่งที่สนใจ แล้วนำความรู้ไปใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนาตนเอง พัฒนางานและพัฒนาสังคม 2) ผลงานนักเรียนในกิจกรรมการเรียนรู้ในเกณฑ์ดีมาก ทั้งความตั้งใจ มีความคิดสร้างสรรค์ การได้เห็นของจริงทำให้ผู้เรียนถ่ายทอดผลงานตามที่ตนเองชอบลงในใบงาน มีการอธิบายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ปลูกฝังให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นเป็นอย่างดี

ประเด็นที่ 4 สมรรถนะด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือครูสามารถนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนได้ถูกต้องสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน มีแนวทางดังนี้ ให้ครูศึกษาเอกสารในชั้นเรียนและข้อมูลของผู้เรียนอย่างละเอียด จัดอบรมให้ความรู้ในการนำข้อมูลของผู้เรียนมาวิเคราะห์ สังเคราะห์เพื่อหาจุดเด่นจุดด้อยของผู้เรียนแต่ละคน ติดตามตรวจสอบกระบวนการทำงานและผลการพัฒนาผู้เรียน หากครูยังไม่สามารถจัดการชั้นเรียนได้ต้องให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงและพัฒนาต่อไป อาจเนื่องมาจากการเก็บข้อมูลที่ล่าช้า ไม่เป็นระบบ และไม่เป็นปัจจุบัน เครื่องมือที่ใช้ไม่ได้มาตรฐาน การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูลไม่ชัดเจน สอดคล้องกับ เสถียร ประกอบจันทร์ (2551 : 102) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การนำเสนอข้อมูลสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาด้านผู้เรียนของสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 พบว่าแนวทางการนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนได้ต้องจัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจต่อบุคลากร การจัดการระบบสารสนเทศ และการใช้ข้อมูลจากระบบสารสนเทศที่มีการปรับปรุงข้อมูลอย่างสม่ำเสมอเพื่อจะช่วยให้สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ถูกต้องแม่นยำมากขึ้น ทำให้ผู้ใช้งานสามารถนำข้อมูลสารสนเทศที่มีอยู่ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประเด็นที่ 5 สมรรถนะด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือครูสามารถเขียนวิธีการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนได้อย่างถูกต้อง มีแนวทางดังนี้ ครูทำความเข้าใจในการแยกประเด็นปัญหาอย่างเป็นระบบ ส่งเสริม สนับสนุนความรู้ความเข้าใจกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียน อบรม สร้างความรู้ความเข้าใจ ในกระบวนการทำวิจัยโดยเชิญวิทยากรที่มีความรู้ด้านวิจัยมาให้ความรู้ในด้านการวิเคราะห์ผู้เรียน เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาและการสรุปผลการวิจัยอย่างเป็นระบบ นำผลการวิจัยมาตรวจสอบความถูกต้อง และประเมินขั้นตอนการทำวิจัย สรุปสภาพปัญหาการวิจัย ในระดับโรงเรียน ห้องเรียน และรายบุคคล นำปัญหาที่พบมาแก้ไข อาจเนื่องมาจากครูยังขาดประสบการณ์ขาดความชำนาญในการเขียนรายละเอียดในส่วนของเนื้อหาซึ่งมีรายละเอียดที่ซับซ้อน สอดคล้องกับรัฐธนา มานัส (2550 : 100) ได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการทำวิจัยในชั้นเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 2 พบว่า การพัฒนาทักษะในการทำวิจัย ได้แก่ ควรพัฒนาทักษะในการใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลแก่บุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำไปใช้ได้ ควรพัฒนาทักษะการตรวจสอบเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยการแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

อย่างต่อเนื่อง ควรพัฒนาทักษะในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยในชั้นเรียน และควรพัฒนาทักษะในการเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียน

ประเด็นที่ 6 สมรรถนะด้านภาวะผู้นำครูข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือครูสามารถใช้หลักการและเหตุผลในการตัดสินใจปฏิบัติงานให้ดีขึ้นอยู่เสมอ มีแนวทางดังนี้ สืบค้นและหาข้อมูลจากการพูดคุย การแลกเปลี่ยนความคิด การศึกษาหลักสูตร การปฏิบัติงาน การใช้สื่อ ให้ครูสอนตามความถนัดของตนเอง โดยมีเป้าหมายที่ชัดเจน การวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อย การใช้เทคนิควิธีการสอนและนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างเต็มศักยภาพ ประเมินผลการเรียนของผู้เรียน วิเคราะห์ปัญหาโดยใช้เหตุผลเพื่อปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องอาจเนื่องมาจากครูยังไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอน การใช้สื่อประกอบการเรียนรู้น้อย ขาดความรู้ความเข้าใจในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน สอดคล้องกับ ประสงค์ โสมราช (2554 : 93) ได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการรูปแบบการพัฒนาตนเองของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาสินธุ์ เขต 2 อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่าควรพัฒนาครูให้มีเจตคติที่ดีต่อการทำงานเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายได้ เช่นการเข้ารับการอบรมหรือเข้าร่วมสัมมนาทางวิชาการ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์กับผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญ เฉพาะด้าน การพัฒนาทางความคิด ทักษะ ความรู้ใหม่ๆ ตลอดจนทัศนคติที่ดีในการทำงาน อันเป็นผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

ประเด็นที่ 7 สมรรถนะด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือครูสามารถสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างครู ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรในการพัฒนาการเรียน ระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน มีแนวทางดังนี้ จัดตั้งโครงการครูพบผู้ปกครองโดยมีวัตถุประสงค์และแนวทางการปฏิบัติในการสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์และร่วมมือ ชี้แจงรายละเอียดนโยบายของโรงเรียน ประสานงานกับผู้ปกครองและชุมชน เชิญวิทยากรท้องถิ่นมาถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาในท้องถิ่นโดยให้สอดคล้องกับหลักสูตรของสถานศึกษา ผลสัมฤทธิ์และความต้องการของผู้เรียน การให้ความร่วมมือของผู้ปกครองและชุมชน นำปัญหาที่พบไปปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น อาจเนื่องมาจากโรงเรียนขาดการประชาสัมพันธ์ที่ชัดเจนและทั่วถึง ทำให้ผู้ปกครองและชุมชนไม่ได้รับข้อมูล สอดคล้องกับ ชูศรี รักการดี (2549 : 104 -106) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลสุพรรณบุรี ได้เสนอแนวทางการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชน ดังนี้ 1) โรงเรียนควรจัดประชุมชี้แจงให้ผู้ปกครองทราบถึงนโยบาย จุดมุ่งหมาย แนวทางการจัดการศึกษาตามแนวปฏิรูปการศึกษาให้ทราบ ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองทุกคนให้ทราบว่าโรงเรียนมีโครงการที่จะให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วม โดยระบุรายละเอียดของแต่ละกิจกรรมให้ชัดเจนเพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้ปกครองประกอบการพิจารณาตัดสินใจ เข้ามาอาสาสมัครช่วยกิจกรรมของโรงเรียน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา 2) จัดทำแผนงานการจัดกิจกรรมให้นักเรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ทั้งในโรงเรียนและชุมชน ให้ผู้ปกครอง และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่เอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาผู้เรียน 3) การจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ผู้ปกครอง ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นบุคคลที่สังคมต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียน 4) จัดประชุมสัมมนาให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ และแนวทางการส่งเสริมให้บุตรหลานเป็นผู้มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมในการพัฒนาผู้เรียนร่วมกับโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้จากการวิจัย การศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 มีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1.1 จากการศึกษาสภาพสมรรถนะครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สมรรถนะการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ควรจัดอบรมเพื่อพัฒนาทักษะครูในการใช้เครื่องมือทางสถิติ การวิเคราะห์ข้อมูล การหาแนวทางแก้ไขปัญหาและการสรุปผลการวิจัย

1.2 แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครู คือ ครอบบรมครูเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลผู้เรียน การปลูกฝังให้ผู้เรียนตระหนักถึงคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทย รู้จักใช้เทคนิคและนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาในท้องถิ่นให้แก่ผู้เรียน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัย การศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษา สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 มีข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

2.1 ควรศึกษาความต้องการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษา

2.2 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). คู่มือการประเมินสมรรถนะครู. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

ชูศรี รักการดี. (2549). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาผู้เรียนตามมาตรฐาน การศึกษาของโรงเรียนอนุบาล

สุพรรณบุรี. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาการบริหารการศึกษา).

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

จตุพล หาญดี. (2555). การพัฒนาบุคลากรด้านการประเมินผลผู้เรียนโรงเรียนท่าลาด อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา.

การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (สาขาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ประสงค์ โฮมราช. (2554). ความต้องการรูปแบบการพัฒนาตนเองของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

กาฬสินธุ์ เขต 2 อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต

(สาขาวิชาการบริหารการศึกษา).บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

เสถียร ประกอบจันทร์. (2551). การนำเสนอข้อมูลสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาด้านผู้เรียนของสถานศึกษา

ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1.วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต

(สาขาวิชาการบริหารการศึกษา).บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

รัฐฐา มานัส. (2550). ความต้องการทำวิจัยในชั้นเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษาหนองคาย เขต 2.

วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

วรรณยา สิงห์ทอง และนงลักษณ์ ใจฉลาด (2559, กุมภาพันธ์).ศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1. วารสาร The 38th National Graduate Research Conference. Volume 3.1 : 181-182.

สนธยา พรหมกิ่งแก้ว. (2557). การใช้การศึกษานอกสถานที่เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้และเจตคติที่ดีต่อศิลปวัฒนธรรม

ท้องถิ่นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษา

ศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาหลักสูตรและการสอน). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2553). การพัฒนาครูทั้งระบบตามยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561)

วันที่ 28-29 ธันวาคม 2553 ณ โรงแรมนครแพร่ทาวเวอร์ จังหวัดแพร่.แพร่

: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). คู่มือเส้นทางการมืออาชีพสำหรับครูผู้ช่วย.

กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

- . (2554). คู่มือการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา โครงการพัฒนาครูทั้งระบบ ปีงบประมาณ 2554. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1. (2557). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน. สุโขทัย: กลุ่มนโยบายและแผน.
- เสถียร ประกอบจันทร์. (2551). การนำเสนอข้อมูลสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาด้านผู้เรียนของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1.วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา).บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- อภิชาติ เอี่ยมสะอาด. (2550). การศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนางานวิจัยในชั้นเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต1. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Ozcelik, G., & Ferman, M. (2006). Competency approach to human resource management: Outcomes and contributions in a Turkish cultural context. Human Resource Development Review, 5(72), 72-91.
- Wright, L. (2001).HR Competencies: Getting them right. Canadian HR Reporter. Toronto: 14(19), 20.